

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ioannis Calvini, Magni Qvondam Genevensivm Ministri,
Vita, Moribus, rebus gestis, studijs, ac denique morte
Historia**

Bolsec, Hieronymus

Coloniae, 1582

VD16 B 6510

Capvt XIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34782

Myottus Perrinus clam monitus, quę ipsi insidię strueretur, nihil moratus, in fines Bernensium secedit, Geneua relicta; sequunturque exemplum eius Dominus Petrus Vvandel, Balthasares, alijque horum cognati, & inter se fidissimę amici, contra quos Caluini fautores, qui potissima concilij pars erant, ipso instigante Caluino, occulta alebant odia. Et reperti statim quę plurimi testes fuere, qui coniuratione de exulibus e medio tollendis facta esse asseuerant. Quo falso colore & impostura permulti adolescentes, ciuium liberi, abducti in carcerem sunt, a quibus partim tormentorum cruciatu, partim subtilibus machinationibus, partim etiã blanditijs & magnificis promissis confessionem extorsere, coniurationem factam, quinimo Perrinum, Vvandelium & Balthasares eius esse capita. Post quę confessionem in calore illo atque impetu, nihil morati hos ipsos adolescentes abreptos extremo statim supplicio affecere. Qui omnes in supplicij theatro constituti, Deo teste inuocato passim profitebantur immerito hæc se pati; de quib. accusaretur cõficta esse omnia, & quę edẽ dissent confessione partim tormentorum nimio cruciatu, partim falsis promissis extortã. Quę eũ essent ad Perrinũ, Vvandelium, & Balthasares aliosque, qui Geneua excesserat perlata, ad Bernensium fidem confugientes, eorum se iudicio

permiserunt, si causa cecidissent, & culpæ huius
 affines esse, cuius Geneuæ infimularentur, con-
 uicti essent, omnem mox pœnam, quam hi de-
 creuissent, subire parati. Et hi quidem Domini
 quæstione super toto hoc negotio habita, post-
 quam ad ipsius rei veritatem penetraissent, per
 literas missisq̃ue legatis Geneuenses serio ad-
 hortati sunt, temperarent ab huiusmodi machi-
 nationibus, & nimium crudelibus exemplis,
 quibus, præterquam quod cum Dei illa proximo-
 rumq̃ue iniuria coniuncta essent, vicinor-
 um etiam odium & offensionem sibi confla-
 rent. At nullis consilijs, nullis exhortationibus
 impetrare hoc à Geneuensibus Bernenses po-
 tuerunt, vt ab incepto desistere vellent, qui plu-
 res indies ad vincula, ad supplicia nihilominus
 rapiabant; quos iisdem, quibus priores illos,
 technis tormentisq̃; ad ea, quæ præscripsissent,
 quæue voluissent confitendum inductos, ada-
 ctosque neci statim, simulac cõfessi essent, tra-
 diderunt, Deum innocentia suæ testem imple-
 rantes, & publice ac palâ, partim dolos & tech-
 nas, partim tortorum tormentorumque diri-
 tatem proponentes, atque accusantes, quibus
 ab illis has confessiones falsas, & veritati suis-
 que conscientijs repugnantes elicuissent extor-
 sissentq̃ue; nimirum, vt quæ ad ignominiam,
 dedecus, & detrimentum Perrini, Vvandelii; &
 Balthasarum vergerent, faterentur, quos inno-
 centes, eique culpæ, quam ipsis imponerent, mi-
 nime

nime affines esse, publicè profitebantur, pronun-
 ciabant, declarabantq;. Quæ cum sic gesta
 esse, certò cognitum perspectumq; Bernenses
 haberent, Perrinum & alios Geneva profugos,
 suos ciues effectos, & ab huiusmodi crimini-
 bus, quæ per imposturam & calumniam ipsis
 imponerentur, immunes declaratos, in suam
 fidem & clientelam susceperunt, ad patientiam
 eos insuper exhortati sunt, vt bono animo es-
 sent, quietique sub ipsorum patrocínio vitam
 traducerent. Cuius rei locupletes satis testes ip-
 si Bernensium proceres esse posse, & non gra-
 uatim quoque mihi futuros, affirmare audeo.
 Quoniam Beza autem in eleganti illa sua præ-
 fatione in gratiam commendationemque ma-
 gistri, patris, & amici sui, in præiudicium verò,
 dedecus, & ignominiam Perrini, & qui cum eo
 tum Geneva excefferant, hæc aliter narrat, &
 contrario planè modo; ex eis, quæ illo tempo-
 re Geneva acciderunt, duo recitare aggrediar,
 ita vulgo nota, vt ea nemo, nisi omnium morta-
 lium impudentissimus, inficias ire possit. Pri-
 mum erit de adolescente illo Bertelier, qui per
 eandem imposturam & calumniam, qua & cæ-
 teri, quos dixi, in vinculis tenebatur. Hic cum
 esset generosi & constantis animi, & iudices, at-
 que ministri, suadente & instigante Caluino, mi-
 seros tâtaque calumnia oneratos captiuos, spe-
 ciosis verborum aucupijs lenocinijsque irre-
 tire, & illaqueare satagerent, nulla neq; ad per-

suadendum composita oratione, neque subdolis pollicitationibus ullis, quibus eius animus aggressi nitebantur permouere atque flectere, ad quicquã contra reclamantem conscientiam vel faciendum, vel dicendũ induci potuit. Ideoque quæstionibus subditus & atrociter tortus est, nec tamen neque in equuleo extensus neq; fidiculis arctissimè cõstrictus, quamuis ex saxorum ad pedes appensorum pondere, funiculis, quibus manus colligatæ erant, ter quaterue ruptis, frangi tamen aut vinci, neque à constantia deduci fortis eius animus potuit. Quo conspecto miserè discrutiebantur animi. Et inter eos quidam, cui nomen Amblar Corne, excandescens: Tibi, aiebat, aut confitendum hoc est, aut toties fidiculis extenderis, donec brachia pedesq; à reliquo corpore auellantur. nam existimas obstinatione tua Dominos te vincere posse? At cum nihilominus iuuenis nihil de sua constantia remitteret, neque adduci posset vt falsum quid, conscientia reclamante, fateretur, ad dolum confugiunt. is erat, vt adolescentis captiui mater, quæ sæua, horrenda & crudelia exempla, qualia Geneuæ edebantur, detestata, ad Caturiges, qui in Sabaudia finibus sunt, commigrarat, accerferetur. Legationem suscipit hic Amblar Corne, minoris concilij Senator vehemens & acer Caluini discipulus, vt ad fœminam profectus eam Geneuam perduceret, salutis & honori

nori filij consulturam. Matri ille verba dare
nôrat, blandis fucatisque sermonibus ac falsis
promissis eius animum captans, & ex Dominis
hoc illi promittens, filium nō solum à vinculis
absolutum, sed ad honores quoque & officia
promotum iri, modo, quod postularent Do-
mini, aperte ac nudè falsus reum se esse agnos-
ceret, & ab Amyotto Perrino, alijsque, qui Ge-
neua profugerant sollicitatum, socius con-
iurationis ab ipsis institutæ vt esse vellet, quod
vt faceret, adduci non potuisse; rogatus as-
fereret. Hæc sola esse, quæ Domini illum con-
fiteri cuperent, quod si faceret, vinculis eximi,
& honoribus augeri posse. Capta dulcibus &
fraudentis sermonibus simplex ac credula
mulier Geneuam venit, & rectà ad carcerem
progressa, filium reperit luxatis membris ad-
modum debilitatum, cui Dominorum volun-
tatem & consilium exponit, qui in carcere ip-
sum potius miserè extinguere constituissent,
quàm ab eo se vinci sinerent; hortatur mi-
sera filium, obtestaturque, vt Dominorum vo-
luntati acquiesceret, ac confitetur, quæ ipsum
confiteri vellent, quamuis falsa esse ipse sibi
conscijs esset. Hunc enim modum in liberta-
tem se vendicandi tantum superesse, quo non
solum vinculis eximi, verùm ad honores etiã,
officia & dignitates peruenire posset; quemad-
modum sibi totius Concilij nomine & manda-
to Amblar Corne esset pollicitus. His adiecit
misera

fera lachrymas, & pias deinde preces, sui ipsius
 si misereri nollet, miseretur saltē matris, quę,
 ipso è viuis sublato, desolata foret sine liberis,
 sine auxilio, sine solatio vlllo, confideret sibi
 Concilij nomine factis pollicitationibus, sibi-
 que cōsuleret. Frangitur pijs his matris lachry-
 mis atque precibus fortis adolescentis animus,
 pariturumque se recipit. Quod illa ad Amblar
 Corne, aliosque Senatores simul ac retulisset,
 coacto sine mora concilio, rursus eadem, quę
 prius, interrogant. Respondet ille, & audacter
 confitetur, pollicitationibus, quę matri factę
 essent, planē confisus. Vix dixerat, confessioq;
 per Notarios excepta fuerat, sententia etiam la-
 ta, & reus esse mortis pronunciatus, eodemque
 ipso die capite plexus est. Quod misera & do-
 lens mater conspicata, secus quàm sperarat, &
 quàm ei concilij totius nomine quidam ex ip-
 sis Dominis pollicitus fuerat, euenisse, videns,
 inquam, filium morte sublato, & se proprii
 sanguinis proditricem, necisq; filij causam esse
 apud animum voluens, præ mœrore, tristitia,
 pudore, sui que ipsius odio, vix à se ipsa manus
 abstinere potuit. Tanquam mente capta autem,
 furiosa que mulier Geneuam statim egressa, que-
 rimonijs que & gemitibus aerem vociferando
 complens, discurrit ad Bernenses, Tygurum,
 Friburgum, & ad alia Heluetiorum oppida pro-
 ficiscitur, & exponit, accusatq; detestabile & in-
 humanum à se patratum facinus, auctoribus ta-
 men

men Geneuensibus Dominis, & imprimis suadente Amblar Corne, illorum ad proditionem huiusmodi instruendā legato & commissario; vindictam deinde contra Geneuam, à Deo, & Cantonum primoribus exposcit. Neget hoc Theodorus Beza, quantum volet, aut quiuis alius; at Bernenses & aliorum in Heluetia oppidorum proceres optimi eiusce rei testes esse poterunt. Adeò enim hoc Geneuensium facinore irritati, tam malè contra eos animati fuère, vt parum abfuerit, quin vnanimè huiusmodi hominum colluuiem pestemque funditus delere constituerint, præ summa verò indignatione in hanc vocem proruperint: Dignam infœlicem hanc urbem esse, quæ funditus euersa, in lacum Lemanum tota immergeretur. At Friburgensium Aduocatus, qui initio præ cæteris in vindictam tanti sceleris inardescere, zeloque iustitiæ concitator esse visus est, munere placatus, non solum de isto feruore suo ipse multum remisit, sed cæterorum etiam procerum iracundiam mitigauit. Et Calvinus interea & ad eius ingenium efformati, eiusque desiderio subseruientes, reliqui Ministri pro concione miseris supplicio sic affectis atque exulibus etiam insultabant, in eosque magnis clamoribus debauchandi nullum finem faciebant, nefarios filios diaboli, improbos, perduelles, ac patriæ proditores, hostesque (qualibus iniuriarum emblematis illorum conciones exornatæ erant) appell-

pellantes. Per Franciam deinde, aliaq; loca passim scribebant, se à Religionis, reformationisq; hostibus quibusdam singulari Dei beneficio liberatos, qui de omnibus ijs exulibus, qui Euāgelij causa Geneuam commigrārant, certa quadam nocte è medio tollendis coniurārant. Neque tamen fucis coloribusq; hanc calumniam sic obumbrare potuerunt, vt non etiam apparet conspicereturq; à pluribus sanè perspicacisq; iudicij viris, etiam ijs, qui Euangelium illud professi, eius studio Geneuam habitatum venerant. Quemadmodum Spifamij quoque necis causa & occasio tandem detecta, planeque cognita est, etsi neque ei colores deessent, ad inuidorum calumniatorum malitiam, ne ea cerni posset, obfuscandam, quæsi. Cæterum innocentiam miserè occisorum, & eorum etiam, qui fuga vitam seruārent, euincit, & contra quasuis inimicorum calumnias satis tuetur, quòd Bernensium proceres, sapientia & prudentia clari viri, hos benigne in fidem & patrocinium susceptos in suas vrbes admiserint, vt pacatam illic, tranquillam, quietam vitam ipsorum subditi atque ciues agerent. Calvinus autem indignissimè hoc ferens, dolos & technas animo versare dies noctesq; non cessabat, quò suis mendacijs colorem obducere posset, veritatis vt aliquam speciem, quæ de occisis, fugitiuisq; effinxerat, retinerent. Contigit igitur Geneuæ res alia memorabilis à Caluino, eiusque socijs sub-

subornata, cuius historiam secundo loco, sicut pollicitus sum, recitabo.

CAPVT XX.

 Dolescens quidam ex familia Albani Ducis eo tempore, quo is Regis Hispaniarum vice Mediolanensem Prouinciam gubernabat, Geneuam habitatum venit. De cuius aduentu Calvinus certior redditus, (nihil enim erat eorum, quæ Geneuæ fierent, tam minutum, quod non statim per suos exploratores rescisceret) ad se accersitum ipse vnâ cum alijs eiusdem, cuius adolescens erat, nationis, admodum diligenter sollicitant, vt exploratorem se ab Albano Duce submissum esse simulare vellet, cui is hoc in mandatis dedisset, vt & Geneuensis vrbs situm diligenter specularetur, & cum Præfecto Amyotto Perrino, Vvandelio, & vtroque Balthasare de tradenda vrbe negocium conficeret, quod hero suo fuissent polliciti. Hi, cùm eo tempore in Bernensium prouincijs domicilia haberēt, simul ac de noua hac calumnia certiores facti sunt, ad eos in oppidum statim se contulerunt, & supplici libello exhibito, subornatum exploratorem Bernam euocari postulârunt, vt illic se iudicio sistens, ipsis coràm probaret, de quibus eos absens criminatus fuerat. Ad Bernensium postulationem explorator per custodes, non tamen

ni